لغة البشتو

إدارة أوقاف
صالح عبدالعزيز الراجحي

د لمانځه زده کړه

ليکنه

ډاکټر/ عبد الله بن احمد الزيد

ژباړه

عبد النافع ژلال

طبع على نفقة إدارة أوقاف
صالح بن عبدالعزيز الراجحي
غفر الله له ولوالديه ولذريته ولجميع المسلمين
www.rajhiawqaf.org

يهدى ولا يباع

Ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د لمانځه زده کړه

لیکنه

ډاکټر/ عبد الله بن احمد الزید

ژباړه

عبد النافع زلال

(c) ketabton.com: The Digital Library

ح وزارة الشؤون الإسلامية والأوقاف والدعوة والإرشاد، ١٤٢٤هـ

فهرسة مكتبة الملك فهد الوطنية أثناء النشر

الزيد ، عبد الله

تعليم الصلاة. / عبد الله الزيد .- الرياض، ١٤٢٤هـ.

٦٤ ص ، ١٢ × ١٧ سم

ردمك : ٩-٤٤٣-٢٩-٩٩٦٠

(النص باللغة البشتو)

١- الصلاة أ- العنوان

ديوي ٢٥٢,٢ ١٤٢٤/٥٩١٩

رقم الإيداع : ١٤٢٤/٥٩١٩

ردمك : ٩-٤٤٣-٢٩-٩٩٦٠

(c) ketabton.com: The Digital Library

بِسْمِ اللهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ

سريزه

الحمد لله وحده، والصلاة والسلام على رسول الله محمد بن عبد الله ﷺ، أما بعد:

له ما څخه څو څو ځلي وغوښتل شو چي دلمانځه په باره کي چي داسلام دوهم رکن دی، يو مختصر او جامع کتاب وليکم چي دلمانځه په اساسي احکامو باندي مشتمل وي، او نورو ژبو ته دترجمه کولو وړ وي. نو ما تقريباً ټول هغه کتابونه را غونډ* کړل کوم چي دلمانځه په باره کي ليکلي شوي وو، او دا خبره را ته په ډاګه* شوه چي دغه هر کتاب د لمانځه دمختلفو اړخونو* څخه يوه اړخ ته اشاره کړي ده، (مثلا) ځينو کتابونو دلمانځه د اداء کولو طريقه او کيفيت ذکر کړی وو، خو دهغه اهميت او فضيلت ته به يي اشاره نه وه کړې، او ځينو نورو دهغو اختلافي مسائلو تحقيق کړی وو کوم ته چي يو عام وګړی

(c) ketabton.com: The Digital Library

په لومړۍ مرحله کي اړتیا نلري..

نو ما دا غوره وګڼل* چي دلمانځه هغه مهم مسائل را غونډ کړم چي یو مسلمان ته یي زده کړه او پر ځای کول حتمي او لازمي دي، او دهري مسئلي سره مي دقران او سنت څخه دلیل ذکر کړ، اختلافي او اوږده تفصیلي مسائل مي پریښودل، او دلوستونکي دزیاتي استفادي لپاره مي داسي طریقه غوره کړه چي هم مختصره او هم ټولو مسائلو ته شامله وي، او نورو ژبو ته یي ژباړه هم آسانه وي.

له الله ﷻ څخه غوارم چي دا کتاب (دلوستونکو* لپاره) ګټور او داستفادي وړ وګرځوي.

إنه سميع مجيب، والله الموفق،،،

ډاکټر/عبد الله بن احمد الزید

ریاض-۱۴۱۴/۱/۱هـ

یادونه: دکومي کلمي په خوا کي چي د ستوری (*) نښه ده، هغه کلمه دکتاب په پای کي په لست کي مرادفه معنا لري، نو دمرادفي معنی لپاره دي نوموړي لست ته مراجعه وشي. (ژباړن)

(c) ketabton.com: The Digital Library

لومړنی خبري

لـه پیغمبر ﷺ څخه پـه صحیح حدیث کي راغلي دي چي فرمايي: «بُنِيَ الإِسْلاَمُ عَلَى خَمْسٍ: شَهَادَةِ أَنْ لاَ إِلَهَ إِلاَّ اللَّهُ وَأَنَّ مُحَمَّدًا رَسُولُ اللَّهِ، وَإِقَامِ الصَّلاَةِ، وَإِيتَاءِ الـــزَّكَاةِ، وَصَوْمِ رَمَضَانَ، وَحَجِّ الْبَيْتِ لِمَنْ اسْتَطَاعَ إِلَيْهِ سَبِيلاً».

تـــرجمه: اسلام په پنځو (بنیادونو) باندي جوړ دی: (يدې) اقـرار کول چي بيله الله جل جلاله څخه دعبادت وړ او حق معبود* نشـتـه، او محمـد ﷺ دالله پيغمبر دی، او لمونـځ کـول، او زکـات ورکـول، او روژه نـيول، او دکعبي شريفي حج کول -دهغه چا لپاره چي هغې ته دتللو وس او توان ولري-.

دا حديث شريف داسـلام پـنځه ارکـانو تـه شـامل دی، او هغه دادي:

(c) ketabton.com: The Digital Library

لومړی رکن: ددې کلمې ویل (لا إله إلا الله محمد رسول الله):

ددې کلمې معنی داده: چې بیله یو الله څخه بل هیڅوك دعبادت وړ او حق معبود نشته. نو (لا إله) دټولو هغو معبودانو (خدایانو) نفي کوي چې بیله الله ﷻ څخه یې عبادت کیږي، او (إلا الله) دهغه الله لپاره چې شریك نلري دعبادت اثبات کوي، الله ﷻ فرمایي:

﴿شَهِدَ اللّهُ أَنَّهُ لاَ إِلَهَ إِلاَّ هُوَ وَالْمَلاَئِكَةُ وَأُوْلُواْ الْعِلْمِ قَآئِمَاً بِالْقِسْطِ لاَ إِلَهَ إِلاَّ هُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ﴾ [آل عمران: ١٨]

ترجمه: الله او ملائکو او دعلم خاوندانو پدې شاهدي ادا کړې ده چې بیله الله څخه بل هیڅوك دعبادت وړ او حق معبود* نشته، پداسي حال کي چې (په عدل سره دکائناتو) پالل او تدبیر* (دهغه) په لاس کي دي، نشته بیله الله څخه بل دعبادت وړ معبود*، هغه بنه غالب او بنه حکمت والا دی.

او د (لا إله إلا الله) ویلو، او شاهدي ورکولو کي،

(c) ketabton.com: The Digital Library

په دریو شیانو سره اقرار کول دي:

لومړی: د الوهیت توحید:

او هغه دادی چي یواځي الله ﷻ دټولو عبادتونو او بندګۍ مستحق وبلل شي، او په هیڅ ډول دا (عبادتونه) بیله* الله ﷻ څخه دبل چا لپاره ونه شي.

او دا هغه توحید دی چي ټول مخلوقات دهغه لپاره پیدا شویدي، الله ﷻ فرمایي: ﴿وَمَا خَلَقْتُ الْجِنَّ وَالإِنسَ إِلاَّ لِيَعْبُدُونِ﴾ [الذاريات: ٥٦]

ترجمه: او ما پیریان او انسانان ندي پیدا کړي مګر ددي لپاره چي (یواځي*) دوی زما عبادت وکړي.

او دهمدي هدف لپاره الله ﷻ پیغمبران را لیږلي، او کتابونه یې نازل کړي دي، الله ﷻ فرمایي: ﴿وَلَقَدْ بَعَثْنَا فِي كُلِّ أُمَّةٍ رَّسُولاً أَنِ اعْبُدُواْ اللّهَ وَاجْتَنِبُواْ الطَّاغُوتَ﴾ [النحل: ٣٦]

ترجمه: او په تحقیق سره موږ په هر (پخواني) امت

(c) ketabton.com: The Digital Library

کي يو پيغمبر ليږلی وو (چي دوی ته امر وکړي پدې) چي تاسو (يواځي*) دالله عبادت وکړئ، او له باطله معبودانو څخه ځان وساتئ.

او شرك دتوحيد ضد دی، نو کله چي دتوحيد معنی دا شوه: چي يواځي بنايي دالله عبادت وشي، نو بيله* الله نه دبل چا په کمه اندازه عبادت کول هم شرك ګڼل کيږي، نو که څوك په خپل اختيار سره بيله الله نه دبل چا هر ډول عبادت وکړي: مثلا دهغه لپاره لمونځ وکړي، يا روژه ونيسي، يا سوال ځني* وکړي، يا نذر ورته ومني، يا کوم څاروی ورته حلال کړي، يا د مړي نه مدد اومرسته وغواړي، او يا داسي نور، نو دا په حقيقت کي* له الله سره شريك نيول دي، او شرك له ټولو نه لويه ګناه ده چي (دمسلمان) ټول نيك اعمال له مينځه* وړي.

دوهم: د ربوبيت توحيد:

او هغه دادی چي انسان پدي اقرار وکړي چي

(c) ketabton.com: The Digital Library

يواځې* الله ﷻ (دمخلوقاتو) پيدا کونکی، روزي ورکونکی، ژوند ببښونکی، مرګ راوستونکی، (دکائناتو) پالونکی، او داسمانونو او ځمکو څښتن دی. او پدې سره اقرار کول دهغه فطرت (تقاضا) ده په کوم چې الله ﷻ مخلوقات پيدا کړيدي، تردې پورې چې په کومو مشرکينو کښې چې زموږ پيغمبر محمد ﷺ رالیږل شوی وو، هغوی هم پدې توحيد اقرار کاوه او ترينه منکر نه وو، الله ﷻ فرمايي: ﴿قُلْ مَن يَرْزُقُكُم مِّنَ السَّمَاءِ وَالأَرْضِ أَمَّن يَمْلِكُ السَّمْعَ والأَبْصَارَ وَمَن يُخْرِجُ الْحَيَّ مِنَ الْمَيِّتِ وَيُخْرِجُ الْمَيَّتَ مِنَ الْحَيِّ وَمَن يُدَبِّرُ الأَمْرَ فَسَيَقُولُونَ اللّهُ فَقُلْ أَفَلاَ تَتَّقُونَ﴾ [يونس: ۳۱]

ترجمه: (اې پيغمبره مشرکينو ته) ووايه چې څوک تاسو ته له آسمان او ځمکې نه روزي* درکوي؟ او څوک دغوږونو او سترګو مالك دی؟ او څوک ژوندی له مړي نه او مړی له ژوندي څخه راوباسي؟ او څوک

(c) ketabton.com: The Digital Library

د (ټولو) کارونو تدبیر او پالل کوي؟ نو ژر به هغوی ووایي: چي الله (دا ټول کارونه کوي)، نو ورته ووایه چي آیا تاسو (د الله څخه) نه ویریږئ؟.

او له انسانانو نه ډیر کم داسي خلك شته چي د ربوبیت له توحید نه یې په ښکاره انکار کړیدی، او په باطن کي له خپل ځان سره په هغه باندي عقیده لري، خو یوائي* دتکبر او عناد په وجه یې له هغه نه (په ظاهره) انکار کړیدی، لکه څرنګه چي الله ﷻ فرمایي: ﴿وَجَحَدُوا بِهَا وَاسْتَيْقَنَتْهَا أَنفُسُهُمْ ظُلْمًا وَعُلُوًّا﴾ [النمل: ١٤]

ترجمه: او د دغو (آیاتونو څخه) دوی دظلم او سرکشۍ د وجهي انکار وکړ، پداسي حال کي چي زړونو یې په هغه یقین او باور درلود.

دریم: د اسماء (نومونو) او صفاتو توحید:

د اسماء او صفاتو توحید دادی چي دالله په هغو صفاتو ایمان ولرو چي دخپل ځان لپاره یې ثابت

(c) ketabton.com: The Digital Library

کړي، او يا پيغمبر ﷺ دالله ﷻ لپاره دغه نومونه او صفتونه ثابت کړي وي، او هغه پداسي شکل سره ثابت کړو چي دالله ﷻ دشان او شوکت سره لائق او مناسب وي، بې لدې چي دهغه په کيفيت او څرنګوالي پوه شو، او يا يې بيان کړو، او بيله دي چي هغه دمخلوقاتو له صفاتو سره مشابه او يو شان وګڼو، او يا يي په اصلي معنی کي تغير راولو، او يا ورنه انکار وکړو، الله ﷻ فرمايي: ﴿وَلِلّهِ الأَسْمَاء الْحُسْنَى فَادْعُوهُ بِهَا﴾ [الأعراف: ۱۸۰]

ترجمه: او خاص الله لره ډير ښه او ښايسته نومونه دي، نو (الله ﷻ) په هغو (نومونو) سره وبولئ.

او الله ﷻ فرمايي: ﴿لَيْسَ كَمِثْلِهِ شَيْءٌ وَهُوَ السَّمِيعُ البَصِيرُ﴾ [الشورى: ۱۱]

ترجمه: دالله په شان* او څېر بل هيڅ شی نشته، او هم هغه ښه اوريدونکی او ښه ليدونکی دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

نو په (لا إله إلا الله) ویلو کي ددي (پورتنیو) دریو شیانو اعلان او په هغو اقرار دي، نو هغه څوك چي (لا إله إلا الله) په خوله سره ووایي او په معنی یي پوه شي، او دهغې مطابق عمل وکړي، یعني الله ته شریك پیدا نکړي، او یوائې هغه دعبادت لائق وبولي، نو دا (سړی) حقیقي مسلمان دی، او هغه څوك چي دغه کلمه په خوله سره ووایي، او دهغې مطابق په ظاهره سره عمل وکړي، خو په زړه کي په هغې عقیده ونلري، نو دا (سړی) منافق دی، او هغه څوك چي دغه کلمه په خوله ووایي، او دهغې په خلاف عمل وکړي، نو دا (سړی) کافر دی، که څه هم دا کلمه په وارو* وارو ووایي (بیا هم مسلمان نه بلل کیږي).

او په (محمد رسول الله) باندي شهادت* ویلو معنی داده: چي په هغه دین او رسالت باندي ایمان راوړو کوم چي محمد ﷺ دالله ﷻ له جانبه مور ته

(c) ketabton.com: The Digital Library

راوړی دی، او په کومو چې یې امر کړی دهغه اطاعت وشي، او له کومو شیانو نه چې یې منع کړیده له هغو نه ډډه وکړي شي، او دا چې (دمسلمان) ټول اعمال او عبادتونه به دپیغمبر ﷺ دشریعت او سنت مطابق وي، لکه څرنګه چې الله ﷻ فرمايي: ﴿لَقَدْ جَاءكُمْ رَسُولٌ مِّنْ أَنفُسِكُمْ عَزِيزٌ عَلَيْهِ مَا عَنِتُّمْ حَرِيصٌ عَلَيْكُم بِالْمُؤْمِنِينَ رَؤُوفٌ رَّحِيمٌ﴾

[التوبة: ۱۲۸]

ترجمه: په رښتیا سره (ای مسلمانانو) تاسو ته ستاسو له جنس څخه پیغمبر راغلی دی، چې ډیر سخت او درونـد دی پر ده باندي هغه څه چې تاسو ته تکلیف رسوي، (او) په تاسو باندي ډیر حرصناك دی، (او) پر مومنانو باندي مشفق او مهربان دی.

او فرمايي: ﴿مَّنْ يُطِعِ الرَّسُولَ فَقَدْ أَطَاعَ اللّهَ﴾

[النساء: ۸۰]

ترجمه: څوك چې دپیغمبر ﷺ اطاعت کوي، نو

(c) ketabton.com: The Digital Library

(په حقيقت سره) هغه دالله ﷻ اطاعت کړی دی.

او فرمايي: ﴿وَأَطِيعُواْ اللّهَ وَالرَّسُولَ لَعَلَّكُمْ تُرْحَمُونَ﴾ [آل عمران: ١٣٢]

ترجمه: او دالله او د(هغه) دپيغمبر اطاعت وکړئ (حکم ومنئ)، ددې لپاره چي په تاسو رحم وشي.

او فرمايي: ﴿مُّحَمَّدٌ رَّسُولُ اللَّهِ وَالَّذِينَ مَعَهُ أَشِدَّاء عَلَى الْكُفَّارِ رُحَمَاء بَيْنَهُمْ﴾ [الفتح: ٢٩]

ترجمه: محمد دالله ﷻ پيغمبر دی، او هغه کسان (صحابهٔ کرام) چي لده سره دي (هغوی) پر کفارو سختګير، او په خپلو مينځونو کي مهربان او زړه سواندي دي.

دوهم او دريم رکن: لمونځ کول، او زکات ورکول:

الله ﷻ فرمايي: ﴿وَمَا أُمِرُوا إِلاَّ لِيَعْبُدُوا اللَّهَ مُخْلِصِينَ لَهُ الدِّينَ حُنَفَاء وَيُقِيمُوا الصَّلاةَ وَيُؤْتُوا الزَّكَاةَ

(c) ketabton.com: The Digital Library

﴿وَذَلِكَ دِينُ الْقَيِّمَةِ﴾ [البينة: ٥]

ترجمه: او دوی ته امر ندی کړي شوی مګر پدي (خبره) چي يواځي دالله ﷻ عبادت وکړي، پداسي حال کي چي عبادت به يې خاص (الله) لره وي، او له باطل نه به حق ته راګرځيدونکی او مايل وي، او لمونځ دي اداء کړي، او زکات دي ورکړي، او همدا (امر کړي شوي کارونه) محکم* او کلك دين دی.

او فرمايي: ﴿وَأَقِيمُواْ الصَّلاَةَ وَآتُواْ الزَّكَاةَ وَارْكَعُواْ مَعَ الرَّاكِعِينَ﴾ [البقرة: ٤٣]

ترجمه: او لمونځ بنه اداء کړئ، او زکات ورکړئ، او له رکوع کونکو سره رکوع وکړئ (يعني له لمونځ کونکو سره لمونځ وکړئ).

او لمونځ هغه رکن دی چي موږ به په راتلونکو صفحو کي دهغه احکام بيان کړو.

او زکات هغه (معينه اندازه مال) دی چي د

(c) ketabton.com: The Digital Library

مالدارو خلکو* د مالونو څخه اخيستل کيږي او فقيرانو او نورو د زکات مستحقو کسانو ته ورکول کيږي، او هغه داسلام دارکانو څخه يو لوی رکن دی، چې په هغه سره اجتماعي لاسنيونه* او دافرادو په مينځ کې يو له بل سره مرسته او تعاون کول مينځ ته راځي، او پدې شکل سره يې فقير او محتاج لره په مالدار سړي باندې دا حق ګرځولی دی چې بيله کوم احسان او منت نه (ورته زکات ورکړي).

څلورم رکن: د رمضان دمياشتې روژه:

الله جَلَّ جَلَالُهُ فرمايي: ﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُواْ كُتِبَ عَلَيْكُمُ الصِّيَامُ كَمَا كُتِبَ عَلَى الَّذِينَ مِن قَبْلِكُمْ لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ﴾

[البقرة: ١٨٣]

ترجمه: اې مومنانو په تاسو باندې روژه فرض کړې شويده، لکه څنګه چې په هغو کسانو فرض کړې شوې وه چې له تاسو نه مخکې وه (يعني پر مخکيني امتونو باندې)، تر څو (له الله نه) وويريږئ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

پنځم رکن: حج کول دهغه چا لپاره چي د تلو راتلو طاقت* او قدرت يي ولري:

الله ﷻ فرمايي: ﴿وَلِلّٰهِ عَلَى النَّاسِ حِجُّ الْبَيْتِ مَنِ اسْتَطَاعَ إِلَيْهِ سَبِيلاً وَمَن كَفَرَ فَإِنَّ اللهَ غَنِيٌّ عَنِ الْعَالَمِينَ﴾ [آل عمران: ۹۷]

ترجمه: او الله تعالى لره پر خلكو* باندي دبيت الله حج كول (فرض) دي دهغه چا لپاره چي هغې ته دتلو راتلو طاقت* او قدرت ولري، او څوك چي كافر شو (ويې نه مانه دغه حكم) نو بيشكه الله د ټول عالم نه بې پرواه دى.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دلمانځه اهمیت*

لـه مخکینیو خبرو څخه څرګنده* شوه چي لمونځ پـه اسـلام کـي لـوی ارزښـت* او مقـام لـري، او هغـه داسلام دارکـانو څخـه دوهـم داسـي رکـن دی چي بـيله هغـه داداء کولـو نـه (دچـا) اسلام نشي صحيح کيدای، او د لمانځـه پـه بـاره کـي سسـتي او بـي پروايـي کـول دمنافقيـنو له صفاتو څخه شميرل کيږي، او (په مکمل ډول سره) پريښودل يي کفر او ګمراهي ده، چي په هغه سره انسـان داسـلام له دايري نـه وزي، لکـه څنګه چي پيغمـبر ﷺ پـه صـحيح حديـث کـي فرمايي: «بَيْنَ الرَّجُلِ وَبَيْنَ الْكُفْرِ وَالشِّرْكِ تَرْكُ الصَّلاَةِ».

تـرجمه: دسـړي او د کفـر او شـرك پـه ميـنځ کـي (جلاکونکـی حـد) دلمانځـه پـريښودل دي. او فرمايـي: «الْعَهْدُ الَّذي بَيْنَنا وَبَيْنَهُمْ الصَّلاَةُ، فَمَنْ تَرَكَهَا فَقَدْ كَفَرَ»،

تــرجمه: کــوم عهــد او پــيمان چــي زمــوږ او ددوی

(c) ketabton.com: The Digital Library

(کافرانو) تـر مینځ دی هغـه لمونـځ دی، چا چې هغـه پریښود نو په رښتیا سره هغه کافر دی. (دا حدیث ترمذي روایت کړیدی، او هغه یې حَسَن بللی دی).

لمونځ داسلام بنیاد او اساس دی، او هغه دالله ﷻ او بنده په مینځ کې رابطه ده، لکه څنګه چې پیغمبر ﷺ په صحیح حدیث کې فرمایي: «إِنَّ أَحَدَكُمْ إِذَا صَلَّى يُنَاجِي رَبَّهُ».

ترجمه: کله چې له تاسو نه یو تن لمونځ کوي نو هغه دخپل خدای سره راز او نیاز* کوي. او لمونځ دالله ﷻ سره دبنده دمحبت لرلو، او دهغه دنعمتونو دقدر کولو علامه او نښانه ده، او ددې وجې نه چې لمونځ لوی ارزښت او فضیلت لري، نو ځکه خو له ټولو نه اولینه فریضه ده چې پر پیغمبر ﷺ باندې فرض شویده، او لمونځ پدې امت باندې دمعراج په شپه په اسمان کې فرض شوی دی، او چې کله له پیغمبر ﷺ نه پوښتنه* وشوه چې له ټولو نه غوره*

(c) ketabton.com: The Digital Library

عمل کوم دی؟ هغه وفرمايل: «الصَّلاةُ عَلَى وَقْتِهَا»، يعني: لمونځ کول په خپل وقت کي. (دا حديث بخاري او مسلم روايت کړی دی).

او الله ﷻ لمونځ دګناهونو دپاکيدلو سبب ګرځولی دی، پيغمبر ﷺ فرمايلي دي: «أَرَأَيْتُمْ لَوْ أَنَّ نَهْراً بِبَابِ أَحَدِكُمْ يَغْتَسِلُ مِنْهُ كُلَّ يَوْمٍ خَمْسَ مَرَّات، هَلْ يَبْقَى مِنْ دَرَنه شَيْءٌ؟» قَالُوا: لا يَبْقَى مِنْ دَرَنه شَيْءٌ، قَالَ: «فَذَلِكَ مَثَلُ الصَّلَوات الْخَمْسِ يَمْحُو اللهُ بِهِنَّ الْخَطَايَا»؟

ترجمه: آيا تاسو ته معلومه ده که له تاسو نه ديو کس دکور ددروازې مخي ته يوه وياله* وي او هره ورځ په هغه کي پنځه ځله ولامبي*، نو ايا دده (په بدن) کي به څه خيري* پاتي شي؟ (صحابه وو ﷺ) وويل: نه، هيڅ خيري* به پاتي نشي، (پيغمبر ﷺ) وفرمايل: نو دا (په ورځ کي) دپنځو لمونځونو مثال دی، چي الله ﷻ دهغه په وجه (دلمونځ کونکي) ګناهونه بخښي. (دا

(c) ketabton.com: The Digital Library

حديث بخاري او مسلم روايت کړيدی).

او په حديث کي له پيغمبر ﷺ نه راغلي دي: چي هغه کله لدي دنيا نه رحلت کاوه، اخيري وصيت او اخيرنۍ خبره يي داوه: «چي دلمانځه په باره کي، او دهغو (مريانو*) په باره کي چي ستاسو تر لاس لاندي دي، له الله نه وويريږئ». (دا حديث احمد او نسائي او ابن ماجه روايت کړی دی).

الله ﷻ په قرآن کريم کي دلمانځه او لمونځ کونکو ډير لوی فضيلت او شرف ذکر کړی دی، له ټولو طاعتونو او عبادتونو نه يې دلمانځه زياته يادونه کړيده، او دهغه په باره کي يي خصوصي توصيه کړيده. الله ﷻ فرمايي: ﴿حَافِظُواْ عَلَى الصَّلَوَاتِ والصَّلاَةِ الْوُسْطَى وَقُومُواْ لِلّهِ قَانِتِينَ﴾ [البقرة: ۲۳۸]

ترجمه: پر (ټولو) لمونځونو باندي محافظت وکړی، او (په خاصه توګه) په مينځني (مازديګر) لمونځ باندي، او (په لمانځه کي) الله ته په ويره (او

(c) ketabton.com: The Digital Library

ادب) سره ودریږي.

او فرمايي: ﴿وَأَقِـمِ الصَّـلاَةَ إِنَّ الصَّلاَةَ تَنْهَى عَنِ الْفَحْشَاء وَالْمُنكَرِ﴾ [العنكبوت: ٤٥]

ترجمه: او لمونځ ښه اداء کړي، په رښتيا سره لمونځ (انسان) له بي حيايي او بدو کارونو څخه منع کوي.

او فرمايي: ﴿يَـا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُواْ اسْتَعِينُواْ بِالصَّبْرِ وَالصَّلاَةِ إِنَّ اللّهَ مَعَ الصَّابِرِينَ﴾ [البقرة: ١٥٣]

ترجمه: اى مومنانو (له الله نه) په صبر او لمونځ کولو سره مدد وغواړی، په رښتيا سره چي الله له صبر کونکو سره دی.

او فرمايي: ﴿إِنَّ الصَّلاَةَ كَانَتْ عَلَى الْمُؤْمِنِينَ كِتَابًا مَّوْقُوتًا﴾ [النساء: ١٠٣]

ترجمه: په تحقيق سره لمونځ پر مومنانو باندي معين او تاکلی وخت کي فرض دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

الله جل جلاله دهغه چا لپاره چي لمونځ نکوي (سخت) عذاب واجب کړی دی، الله جل جلاله فرمايي: ﴿فَخَلَفَ مِن بَعْدِهِمْ خَلْفٌ أَضَاعُوا الصَّلاَةَ وَاتَّبَعُوا الشَّهَوَاتِ فَسَوْفَ يَلْقَوْنَ غَيًّا﴾ [مريم: ٥٩]

ترجمه: نو وروسته لدوی نه داسي خليفګان* راغلل چي لمونځ يي ضايع کړ (او نه يي اداء کاوه) او په شهوتونو پسي لاړل، نو دوی به (ژر) له بد عاقبت سره (په دوږخ کي) مخامخ شي.

او الله جل جلاله په خپل مبارك کتاب (قران) کي ددي خبري بيان کړيدی چي دمجرمانو او ګنهکارانو ودوږخ* ته دداخليدلو اولين سبب دلمانځه پرينبودل دي، هغه فرمايي: ﴿مَا سَلَكَكُمْ فِي سَقَرَ * قَالُوا لَمْ نَكُ مِنَ الْمُصَلِّينَ﴾ [المدثر: ٤٢-٤٣]

ترجمه: (له دوږخيانو* نه به پوښتنه وشي چي) کوم شي تاسو دوږخ ته داخل کړی؟ هغوی به ووايي: چي

(c) ketabton.com: The Digital Library

موږ له لمونځ کونکو څخه نه وو (نو ځکه دوږخ ته راوستل شوي يو).

او پيغمبر ﷺ فرمايلي دي چي څوك دسهار* او مازديګر* لمونځ وکړي نو هغه به جنت ته لاړ شي، لکه څنګه چي په صحيح حديث کي راغلي دي: «مَنْ صَلَّى البَرْدَينِ دَخَلَ الْجَنَّةَ».

ترجمه: څوك چي دسهار او مازديګر لمونځ وکړي، جنت ته به لاړ شي.

لمونځ په ټولو اسماني اديانو کي يو عام او ښکاره عبادت دی، چي معنی او مفهوم يي دادی چي (مسلمان) يواځي هغه الله ته تسليم شي او کامل اطاعت يي وکړي -چي هيڅ شريك او ساری* نلري- ، او لمونځ انسانانو ته دتقوی، انکسار، الله ته رجوع کولو، صبر، جهاد، او توکل کولو تربيه* ور کوي، او دا هغه ظاهري عبادت دی چي دلمونځ کونکي په ايمان، او دالله رب العالمين په بندګۍ کي دهغه په

(c) ketabton.com: The Digital Library

ریښتنولۍ او صداقت دلالت کوي.

نو پر هر مسلمان باندي فرض دي چي په دوامدار شکل سره لمونځونه په خپلو وختونو کي په هغه طریقه سره اداء کړي چي الله ﷻ مشروع کړیده، تر څو پدي توګه دالله ﷻ او د پیغمبر ﷺ اطاعت پر ځای کړي، او دهغه له غضب او دردونکي عذاب څخه ځان وژغوري*.

(c) ketabton.com: The Digital Library

طهارت يا دلمانځه لپاره پاکوالی

دا طهارت دبدن*، جامو، او دلمانځه دځای پاك ساتلو ته شامل دی.

* دبدن پاکوالی په دوو شيانو سره کيږي:

لومړی: غُسل (ځان مينځل):

چي دجنابت*، حيض، او نفاس نه وروسته کيږي، پداسي شکل سره چي ټول بدن او ويښتان* په اوبو سره دپاکوالي په نيت ومينځي*.

دوهم: اودس کول:

الله ﷻ فـرمايي: ﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُواْ إِذَا قُمْتُمْ إِلَى الصَّلاةِ فاغْسِلُواْ وُجُوهَكُمْ وَأَيْدِيَكُمْ إِلَى الْمَرَافِقِ وَامْسَحُواْ بِرُؤُوسِكُمْ وَأَرْجُلَكُمْ إِلَى الْكَعْبَينِ﴾ [المائدة: ٦]

ترجمه: اې مومنانو کله چي لمانځه ته دولاړيدلو (نيت او اراده) وکړی، نو خپل مخونه، او لاسونه تر څنګلو* پوري ومينځئ، او پر خپلو سرونو باندي

(c) ketabton.com: The Digital Library

مسح وکړئ، او خپلي پښې* تر بجلکو* (پنډیو) پوري (ومينځئ).

نو دا مبارك ايت په هغو شيانو مشتمل دی دکومو چي مراعات په اودس کولو کي واجب دی، او هغه شيان دادي:

۱- دمخ مينځل دخولي او پوزي ته اوبو اچولو په شمول.

۲- تر څنګلو پوري دلاسونو مينځل*.

۳- دغوږونو په شمول دټول سر مسح کول.

۴- تر بجلکو* پوري دپښو مينځل.

* او دجامو او ځای پاکوالی دادی چي له مرداري او نجاست (ګندګی) نه لکه: تشي بولي*، ډکي بولي* او نورو نجاستونو (ګندګيو) څخه پاك وساتل شي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

تیمم وهل

له هغو اسانتیاوو او سهولتونو څخه چي الله ﷻ مسلمانانو ته ورپه برخه کړيدي، يو هم دادی چي داوبو دنشتوالي په وخت یا په هغه صورت کي چي داوبو استعمالول انسان ته ضرر ولري، هغه ته يي تیمم وهل روا کړيدی. (دتیمم طریقه) پداسي شکل سره ده چي لاسونه به په ځمکه باندي ووهي او بیا په هغو سره خپل مخ او دواړه لاسونه مسح کړي.

الله ﷻ فرمايي: ﴿فَلَمْ تَجِدُواْ مَاء فَتَيَمَّمُواْ صَعِيدًا طَيِّبًا فَامْسَحُواْ بِوُجُوهِكُمْ وَأَيْدِيكُم مِّنْهُ﴾ [المائدة: ٦]

ترجمه: (که مو چیري اودس یا غسل کولو ته ضرورت شو) او بیا مو اوبه ونه موندلي* نو په پاکه خاوره سره تیمم وکړی، (یعني دواړه لاسونه په ځمکه ووهی) او خپل مخونه او لاسونه په هغه سره مسح کړی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

عمار ﷺ وایي: پیغمبر ﷺ زه په یو کار پسې واستولم، نو ماته جنابت* پیښ شو، او اوبه مي پیدا نکړې، نو (دپاکوالي لپاره) په خاورو کې داسې ولغړیدم* لکه څنګه چې یو حیوان لغړي (او بیا مې لمونځ وکړی)، او بیا پیغمبر ﷺ ته راغلم او قصه مې ورته بیان کړه، نو ویې فرمایل: «إِنَّمَا يَكْفِيكَ أَنْ تَقُولَ بِيَدَيْكَ هَكَذَا» ثُمَّ ضَرَبَ بِيَدَيْهِ الأَرْضَ ضَرْبَةً وَاحِدَةً، ثُمَّ مَسَحَ الشِّمَالَ عَلَى الْيَمِينِ، وَظَاهِرَ كَفَّيْهِ وَوَجْهِهِ.

ترجمه: تا ته دا کافي وه چې لاسونه دې داسې په (ځمکه) وهلي وای، او بیا یې لاسونه یو ځل په ځمکه ووهل، او بیا یې په چپ (لاس) سره ښی (لاس)، او دلاسونو پنجې او خپل مخ مسح کړی. (دا حدیث بخاري او مسلم روایت کړیدی).

(c) ketabton.com: The Digital Library

فرض لمونځونه

اسلام پر هر مسلمان باندي په يوه ورځ او شپه کي پـنځه لمونځونـه فـرض کړيـدي، او هغـه: دسـهار، غرمي، مازديګر، ماښام، او ماسخوتن لمونځونه دي.

۱- دسهار لمونځ:

او هغـه دوه رکعـته دی، او وخـت يـي له دوهمـي سپيدي* (هغـه پـراخه روښنايـي چـي دشـپي لخـوا پـه مشرق کي وي) راختلو څخه تر لمر ختلو پوري دی.

۲- دغرمي لمونځ:

او هغـه څلور رکعـته دی، او وخـت يـي دآسمـان له مينځ نـه دلمر له زوال څخه شروع بـيا تـر هغـه پـوري دوام لري چي دهر شي سيوری يو برابر* شي، بيله هغه سيوري نه چي دزوال په وخت کي وي.

۳- دمازديګر لمونځ:

او هغـه څلور رکعته دی، وخت يي دغرمي دوخت

(c) ketabton.com: The Digital Library

لـه وتلو نـه شروع کیږي تـر هغـه پوري چـي دهـر شـی سیوری دوه برابره شي، بیله هغه سیوري نه چي دزوال پـه وخـت کـي وي، او دضـرورت وخـت یـي دلمـر تـر لویدلو پوري دی.

۴- دمابنام لمونځ:

او هغه دري رکعته دی، او وخت یي دلمر لویدلو* نه تر سره شفق* ورکیدلو پوري دی.

۵- دماسخوتن لمونځ:

او هغـه څـور رکعـته دی، وخـت یي دمابنام دوخت لـه ختمیدلو نـه وروسته بیا دشپي تر دریمي حصي او یا اولي نیمایي حصې پورې دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دلمانځه اداء کولو طریقه

وروسته لدي نه چي بدن او دلمانځه ځای په تير شوي کيفيت سره پاك شي، او مسلمان دلمانځه دوخت له داخليدلو څخه مطمئن شي، نو قبلې (په مکه مکرمه کي بيت الله شريف) ته دي مخ کړي پداسي حال کي چي کوم فرضي او يا نفلي لمونځ کول غواړي، دهغه اراده او نيت به په زړه کي کوي، او بيا به لاندي افعال په ځای کوي:

۱- اول تکبير (تکبير تحريمه) «الله اکبر» به وايي، پداسي حال کي چي دسجدي ځای ته به ګوري.

۲- دتکبير ويلو په وخت کي به خپل لاسونه داوږو برابر او يا دغوږونو دبرابرۍ په اندازه پورته کوي.

۳- د«الله اکبر» وروسته دغه دوعا لوستل سنت ده: «سُبْحَانَكَ اللّٰهُمَّ وَبِحَمْدِكَ، وَتَبَارَكَ اسْمُكَ، وَتَعَالَى

(c) ketabton.com: The Digital Library

جَـــدُّكَ، وَلاَ إِلَهَ غَيْرُكَ»(۱)، او كه وغواړي دا دوعا دي ووايي: «اللَّهُمَّ بَاعِدْ بَيْنِي وَبَيْنَ خَطَايَايَ كَمَا بَاعَدْتَّ بَيْنَ الْمَشْـــرِقِ وَالْمَغْرِبِ، اللَّهُمَّ نَقِّنِي مِنْ خَطَايَايَ كَمَا يُنَقَّى الـــثَّوْبُ الأَبْيَضُ مِنَ الدَّنَسِ، اللَّهُمَّ اغْسِلْنِي مِنْ خَطَايَايَ بِالْمَاءِ وَالثَّلْجِ وَالْبَرَدِ»(۲).

۴- بـيا بـه وايـي «أَعُـــوذُ بَاللهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ، بِسْمِ اللهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ»(۳)، او بـيا بـه «الحمد لله» لولي:

---

(۱) ترجمه: الهي! تا په پاكي سره يادوم او ستا پوره ستاينه كوم، او مبارك دی نوم ستا، او اوچت دی شان او شوكت ستا، او بيله تا نه بل څوك د عبادت وړ نشته.

(۲) ترجمه: الهي! زما او زما د ګناهونو تر مينځ دومره لري والی راولې، لكه څنګه چي دي د مشرق او مغرب په مينځ كي لري والی راوستی دی، الهي! ما له خپلو ګناهونو نه داسي پاك كړې لكه څنګه چي سپينه جامه له خيرو نه پاكه كړې شي، الهي! ما له ګناهونو نه په واوره، او اوبو، او ږلۍ سره ووينځې.

(۳) ترجمه: په الله سره د رټل شوي شيطان څخه پناه غواړم، په نامه د الله چي =

(c) ketabton.com: The Digital Library

﴿الْحَمْـــدُ للّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ * الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ * مَالِكِ يَــوْمِ الدِّينِ * إِيَّاكَ نَعْبُدُ وإِيَّاكَ نَسْتَعِينُ * اهدِنَا الصِّرَاطَ المُســـتَقِيمَ * صِـــرَاطَ الَّذِينَ أَنعَمتَ عَلَيهِمْ غَيرِ المَغضُوبِ عَلَـــيهِمْ وَلاَ الضَّـــالِّينَ﴾[۱]، او لـدې وروسته به «آمين» وايي.

۵- بيا به له قرآن کريم نه هغه سورت او يا هغه آيتونه لولي چي په ياد يي وي او ورته اسانه وي، لکه دا ســـورت: ﴿إِذَا جَاء نَصْرُ اللَّهِ وَالْفَتْحُ * وَرَأَيْتَ النَّاسَ يَدْخُلُــونَ فِــي دِيــنِ اللَّهِ أَفْوَاجًا * فَسَبِّحْ بِحَمْدِ رَبِّكَ

ډير زيات مهربان او پوره رحم لرونکی دی شروع کوم.

(۱) ترجمه: ټولي غـوره ستاينې يواځي الله تعالى لره دي چي دټول عـالم پالونکی دی. ډير زيات مهربان او پوره رحم لرونکی دی. دجزاء دورځي خاوند دی. يواځي ستا عبادت کوو او يواځي له تا څخه مرسته غواړو. مونږ ته سمه لياره وښيـنه. دهغو کسانو ليـاره چي تا پر هغوی باندي انعام کړی دی، نه دهغو کسانو لياره چي درباندي غضب کړې شوی، او نه دګمراهانو لياره.

(c) ketabton.com: The Digital Library

وَاسْـــتَغْفِرْهُ إِنَّهُ كَانَ تَوَّابًا﴾[١]، او يا دقرآن کريم بل کوم سورت.

۶- بيا به لدې نه وروسته د «اللهُ أَكْبَر»[٢] په ويلو سره رکوع کوي، پداسې حال کې چې ملا* به يې سيده او برابره وي، او لاسونه به يې پر ځنګنونو* ايښي وي، او «سُبْحَانَ رَبِّيَ الْعَظِيم»[٣] به وايي، او درې ځلې* او يا له هغه نه زيات ويل يې سنت دي.

۷- بيا به د «سَمِعَ اللهُ لِمَنْ حَمِدَهُ»[٤] په ويلو سره له

---

(١) ترجمه: کله چې دالله مرسته او بريالیتوب رارسیږي. او ووينې چې خلك جوپې جوپې د الله په دين کې ننوځي. نو خپل پروردګار په پاکۍ ياد کړه، او له هغه ځخه بخښنه وغواړه، بيشکه چې هغه ډير دتوبې قبلوونکی دی.

(٢) ترجمه: الله ډير لوی دی.

(٣) ترجمه: پاك دی ځما لوی پروردګار.

(٤) ترجمه: قبول کړه الله (حمد او ثنا) د هغه چا چې د هغه حمد او ثنا يې وويل.

(c) ketabton.com: The Digital Library

رکوع څخه سر پورته کوي، که امام وي او که یوازې ځانته وي، او له دریدلو وروسته به «رَبَّنَا وَلَكَ الْحَمْدُ، حَمْداً كَثِيراً طَيِّباً مُبَارَكاً فِيهِ، مِلْءَ السَّمَاوَاتِ وَمِلْءَ الأَرْضِ، وَمِلْءَ مَا بَيْنَهُمَا، وَمِلْءَ مَا شِئْتَ مِنْ شَيْءٍ بَعْدُ»(١) وايي.

او که مقتدي وو، نو دپورته کیدو په وخت کې به «رَبَّنا وَلَكَ الحمدُ...» تر آخره پورې وايي.

٨- بیا به د «الله أكبر» په ویلو سره سجدې ته ولاړ شي، پداسې حال کې چې متهان* (یا څنګلې) به یې له بغلونو څخه، او ورنونه* به یې له لینګو* څخه لیرې وي، او سجده به پر اوو اندامونو* باندې کوي: تندی

---

(١) ترجمه: اې زمونږ پروردګاره! تا لره تهوله غوره ستاینه ده، ستاینه ډیره زیاته، پاکه، او مبارکه، د آسمانونو او ځمکې او د هغوی تر مینځ د مخلوقاتو د ډکوالي په اندازه، او په اندازه د ډکوالي د هغه شیانو چې تا وروسته غوښتي دي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

له پوزي سره، دواړه وُرغوي*، څنګنونه، دپښو دګوتو شاوي، او «سُبحانَ ربيَ الأعلى»[۱] به دري واره او يا زيات وايي، او چي کومه دوعا يي خوښه وي هغه به زياته لولي.

۹- بيا به د «الله اکبر» په ويلو سره له سجدي څخه سر راپورته کوي، او پر چپه پښه به کښيني، او ښي* پښه به دَرَوي*، او لاسونه به پر ورنونو او څنګنونو باندي ايږدي، او «رَبِّ اغْفِرْ لِي وَارْحَمْنِي وَعَافِنِي وَارْزُقْنِي وَاهْدِنِي وَاجْبُرْنِي»[۲] به وايي.

۱۰- بيا به د «الله اکبر» په ويلو سره دوهمه سجده کوي، په کوم ترتيب سره چي يي لومړى سجده وکړه،

(۱) ترجمه: پاك دى ځما لوى پروردګار.

(۲) ترجمه: الهي! ما ته بخښنه وکړې، او په ما رحم وکړې، او ما ته عافيت راکړې، او روزي را ته راکړې، او هدايت را ته وکړې، او نقصان مي پوره کړې.

(c) ketabton.com: The Digital Library

او پدي ډَوَل سره يې يو رکعت پوره او بشپړ شو.

۱۱- بيا به د «الله اكبر» په ويلو سره دوهم رکعت ته پورته کيږي.

۱۲- بيا به «الحمد لله..» تر آخره پوري وايي، بيا به دقرآن کريم يو سورت ورپسي وايي، بيا به رکوع ته ځي، بيا به له رکوع څخه راپورته کيږي، بيا به دوه سجدي کوي، په هماغه ترتيب سره لکه څرنګه چي يي په لومړي رکعت کي وکړ.

۱۳- وروسته لدې نه چي ددوهمي سجدې څخه سر را پورته کړي هماغسي به کښيني لکه څرنګه چي ددوو سجدو په مينځ کي کښيناستلی* وو، بيا به «التَّحِيَّاتُ لله وَالصَّلَوَاتُ وَالطَّيِّبَاتُ، السَّلامُ عَلَيْكَ أَيُّهَا النَّبِيُّ وَرَحْمَةُ الله وَبَرَكَاتُهُ، السَّلامُ عَلَينا وَعَلَى عِبَادِ الله الصَّالِحينَ، أَشْهَدُ أَنْ لاَّ إِلَهَ إِلاَّ الله وَأَشْهَدُ أَنَّ مُحَمَّداً عَبْدُهُ وَرَسُولُهُ»(۱) ووايي.

---

(۱) ترجمه: ژبني او بدني او مالي عبادتونه ټول الله لره دي، سلام او د الله =

(c) ketabton.com: The Digital Library

کـه چـیري لمونـځ دوه رکعتـیز وو لکـه د سـهار، جمعـي، او یـا اختـر لمونـځ نـو تـر اخره به ناست وي او د «التحیات..» وروسـته به «اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِ مُحَمَّدٍ، كَمَا صَلَّيْتَ عَلَى إِبْرَاهِيمَ وعَلَى آلِ إِبْرَاهِيمَ، إِنَّـــكَ حَمِيدٌ مَجِيدٌ، وَبَارِكْ عَلَى مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِ مُحَمَّدٍ، كَمَا بَارَكْتَ عَلَى إِبْرَاهِيمَ وعَلَى آلِ إِبْرَاهِيمَ، إِنَّكَ حَمِيدٌ مَجِـــيدٌ»[(۱)] ووایـــي، او له څلورو شیانو څخـه بـه پـناه غـواړي او داسي بـه وایـــي: «اللَّهُـــمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنْ

رحمت او برکـتونه دي وي پر تا اې پیغمبره! سلام دي وي پر مونږ او د الله پر نـیکو بـندګانو، زه شـاهدي ورکـوم چـي بـیله الله نـه بـل د عـبادت وړ معبود* نشته، او شاهدي ورکوم چي محمد د الله بنده او پیغمبر دی.

(۱) ترجمه: الهي! پر محمد او د محمد پر اهل وعیال درود ولیږه، لکه څنګه چي دي پر ابراهیم عليه السلام او د ابراهیم عليه السلام پر اهل و عیال درود لیږلی دی، په رښتیا سره تـه سـتایلی شوی، د لویي خاوند یې، او برکت نازل کړه پر محمد او د هغه پر اهـل وعـیال بـاندي، لکه څنګه چي دي برکـت نـازل کړی دی پر ابراهیم عليه السلام او د هغه پر اهل وعیال باندي، په رښتیا سره ته ستایل شوی، د لویي خاوند یې.

(c) ketabton.com: The Digital Library

عَــذَابِ جَهَــنَّمَ، وَمِــنْ عَذَابِ الْقَبْرِ، وَمِنْ فِتْنَةِ الْمَحْيَا وَالْمَمَــاتِ، وِمِنْ شَرِّ فِتْنَةِ الْمَسِيحِ الدَّجَّالِ»[١]، او بیا بـه دخپـل ځـان لـپاره ددنـیا او اخرت دخیر غوښتلو دوعـا کـوي، او دا (دوعاګانـي او اذکـار) پـه فرضـي او نفلـي لمونځونو دوارو کي ویل کیږي.

بـیا بـه پـه «السَّلامُ عَلَيْكُمْ وَرَحْمَةُ اللهِ»[٢] ویلو سره ښـي طرف ته سلام ګرځوي، او بیا به په «السَّلامُ عَلَيْكُمْ وَرَحْمَةُ اللهِ» ویلو سره چپ طرف ته سلام ګرځوي.

او کـه لمونځ دري رکعتیز وي لکه دماښام لمونځ، او یـا څلـور رکعتـیز وي لکـه دغرمـي، مازدیګـر، او ماسـخوتن لمونځونـه، نــو د لومـړی ناسـتي لـه

---

(١) ترجمه: الهي! زه په تا سره پناه غواړم د دوزخ له عذاب څخه، او د قبر له عذاب څخه، او د ژوند او مرګ له فتنو څخه، او د مسیح دجال د فتني د شر څخه.

(٢) ترجمه: سلام (سلامتیا) او دالله رحمت دي وي پر تاسي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

«التحـــيات..» نـه وروسـتـه بـه «الله اكبر» ووايـي او وبـه دريـږي، او بـيا بـه «الحمد لله..» يوازې ووايي: او بيا به ركوع او سجده وكړي، لكه څرنګه چي يي په اولو دوو ركعـتونو كـي وكـړه، بـيا بـه پـه همـدا ډول سـره څلـورم ركعـت كـوي، ليـكـن لـه سجدي نه وروسته به د «تَوَرُّك» پـه شـكل كـنبيـنـي، او هغـه داده چـي ښي پښـه ودَرَوي، او چـپـه پښـه بـه تـر هغـه لانـدې كـنبـيـږدي، او كوناټي بـه پـر ځمكـه كـنبـيـږدي، او بـيـا بـه «التحـــيات..» ووايـي، دمابنـام پـه دريـم ركعـت كـي، او دغـرمـي، مـازديګـر او ماسخوتن په څلورم ركعت كي، او بيا به پر پيغمبر ﷺ بـاندې درود «الـــلهمَّ صَلِّ..» وايـي، او كـه وغـواړي نو دوعـا دې وكـړي، او بـيـا بـه ښـي او چـپ طرف ته سلام وګرځوي لكه څرنګه چي مخكي بيان وشو.

او پدې ترتيب سره يي لمونځ پوره او بشپړ شو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د جماعت* لمونځ

دجماعت لمونځ په یوازي لمونځ باندي اوویشت درجي زیات فضیلت او غوره والی لري، لکه څرنګه چي له ابن عمر رضي الله عنهما څخه په بخاري کي روایت دی چي پیغمبر ﷺ فرمايي: «لقد هممْتُ أن آمرَ بالصلاةِ فتُقامَ ثم أُخالفَ إلى قومٍ في منازِلهم لا يشهدونَ الصلاةَ في جماعةٍ فأُحرقَها عليهم».

ترجمه: په رښتیا سره چي ما اراده وکړه چي امر وکړم چي لمونځ ودرول شي (اقامت وویل شي)، اوبیا زه دهغو کسانو کورونو ته لاړ شم چي دجماعت لمونځ ته نه راځي، او (کورونه یي)ورباندي وسوځوم. (دا حدیث بخاري او مسلم روایت کړی دی).

نو که چیري دجماعت لمونځ پریښودل لویه ګناه نه وای، پیغمبر ﷺ به دوی دکورونو په سوځولو سره نه تهدید* کولای. او الله جَلَّ جَلَالُهُ فرمايي: ﴿وَأَقِيمُوا۟ الصَّلَاةَ

(c) ketabton.com: The Digital Library

وَآتُواْ الزَّكَاةَ وَارْكَعُواْ مَعَ الرَّاكِعِينَ﴾ [بقرة: ٤٣]

ترجمه: او لمونځ ښه اداء کړئ، او زکات ورکړئ، او له رکوع کونکو سره رکوع وکړئ (يعني له لمونځ کونکو سره لمونځ وکړئ).

(c) ketabton.com: The Digital Library

دجُمعې لمونځ

اسلام همیشه یووالی او وحدت خوښوي او هغه ته (خلګ) رابولي*، او اختلاف بد ګڼي او له هغه نه کرکه او نفرت کوي، او هیڅ داسي کار نشته چي دمسلمانانو په مینځ کي دیووالي او وحدت درامینځ ته کیدو په لاره کي مثبت رول* ولري، او اسلام (مسلمانان) هغه ته دعوت او تشویق کړي نه وي، او په هغه سره یې امر نه وي کړی.

دجمعي ورځ دمسلمانانو لپاره داختر ورځ ده، چي په هغې کي دالله ﷻ یادونه او تعظیم کوي، او ددنیا له کارونو او مصروفیتونو نه لیري په مسجدونو کي راغونډیږي، تر څو دالله ﷻ درضا لپاره دهغه له فرائضو څخه یوه مهمه فریضه او وجیبه* په ځای کړي، او دخطیبانو او عالمانو هغه لاربنودونو او ارشاداتو ته غوږ کښیږدي، کوم چي په خطبه کي یي

(c) ketabton.com: The Digital Library

وړاندې کوي، او خطبه هغه اوونيز (هفته وار) درس دی چي خطيب دهغي پواسطې سره اوريدونکي دالله ﷻ توحيد تـه رابولـي*، او هغـوی تـه نـوی ژونـد ورکوي، او دالله او پيغمبر ﷺ محبت او اطاعت تـه چمتووالی يې په زړونو کي بيا تازه کوي، الله ﷻ فـرمايي: ﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِذَا نُودِي لِلصَّلَاةِ مِن يَوْمِ الْجُمُعَةِ فَاسْعَوْا إِلَى ذِكْرِ اللَّهِ وَذَرُوا الْبَيْعَ ذَلِكُمْ خَيْرٌ لَّكُمْ إِن كُنتُمْ تَعْلَمُونَ * فَإِذَا قُضِيَتِ الصَّلَاةُ فَانتَشِرُوا فِي الْأَرْضِ وَابْتَغُوا مِن فَضْلِ اللَّهِ وَاذْكُرُوا اللَّهَ كَثِيرًا لَّعَلَّكُمْ تُفْلِحُونَ﴾ [الجمعة: ٩-١٠]

تـرجمه: ای مومنانو کله چي دجمعي په ورځ د (جمعي) لمانځه لپاره اذان وشي، نو دالله وذکر (لمانځه) ته ورودانګئ*، او پلورل* (او پيرودل)* پريږدئ، دا ستاسو لپاره ډيره غوره ده که تاسو پوهيدلاست، او چي کله لمونځ اداء شي، نو په ځمکه

(c) ketabton.com: The Digital Library

کـي خـواره* شـی، او دالله فضـل وغـوارئ، او الله پـه ډیـرو یـادوولو سره یـاد کـړئ، ژر دی چـي کامـیابه بـه شی.

او دجمعـي لمونـځ پـر هـر مسـلمان نـر او ښځـي باندي فـرض دی، کله چي بالغ* ازاد او مقیم* وي، او پیغمبر ﷺ همیشـه هغـه اداء کـړی دی، او دهغـه چـا لـپاره یـي ډیـره سـخته سزا ټاکلي ده چـي هغـه نـه اداء کـوي، پیغمبر ﷺ فرمایي: «لَيَنْتَهِيَنَّ أَقْوَامٌ عَنْ وَدْعِهِمُ الْجُمُعَاتِ أَوْ لَيَخْتِمَنَّ اللهُ عَلَى قُلُوبِهِمْ ثُمَّ لَيَكُونُنَّ مِنَ الْغَافِلِينَ».

تـرجمه: دجمعـي لمونځونو پريښودلو نه دي خلک په کلکه ډډه وکـړي، او (کـه داسـي ونکـړي نو) الله ﷻ بـه ددوی پـه زړونـو باندي (دغفلت) مُهر* (ټاپه) لګوي، نـو بـیا بـه دغافلانو (ګمراهانو) له جملي نه وي. (دا حدیث مسلم روایت کړی دی).

(c) ketabton.com: The Digital Library

او فرمايي: «مَـــنْ تَرَكَ ثَلاثَ جُمَعٍ تَهَاوُناً طَبَعَ اللهُ عَلَى قَلْبِهِ».

ترجمه: څوك چي دري جمعي (لمونځ) دسستۍ او تنبلۍ په وجه پرېږدي، الله ﷻ به دهغه په زړه باندي (دغفلت) مُهر (ټاپه) ولګوي.

دجُمعي لمونځ دوه رکعته دی، چي يو مسلمان به يي په اِمام پسي دمسلمانانو سره يوځای په جَمعه کي اداء کوي.

دجُمعي لمونځ بيله جَمعي څخه نه صحيح کيږي، نو مسلمانان به سره يو ځای راغونديږي، او اِمام به دوی ته خطبه وايي او نصيحت او لارښودنه به ورته کوي، او دخطبي په وخت کي خبري کول ناروا دي، ان تردې که خپل ملګري ته ووايي چي: مَه، يا چوپ شه، نو دا هم بيځايه (او ممنوع) کار دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دمسافر لمونځ

الله ﷻ فرمايي: ﴿يُرِيدُ اللّهُ بِكُمُ الْيُسْرَ وَلاَ يُرِيدُ بِكُمُ الْعُسْرَ﴾ [البقرة: ۱۸۵]

ترجمه: الله ﷻ ستاسو لپاره اسانتيا غواړي، او تاسو ته تکليف نه غواړي.

همدا راز اسلام داسانتيا او سهولت دين دی، او الله ﷻ هر څوك دخپل وس سره سم* مُكلف كوي، او داسي كار امر ورته نكوي چي په هغه نشي توانيدلای*، او له دې امله چي په سفر كي هم دمشقت او تكليف اټكل دی، نو الله ﷻ په هغه كي دوه شيان داسانتيا لپاره روا كړيدي:

لومړی: دلمانځه لنډول (قصر كول):

پداسي ډول سره چي څلور ركعتيز لمونځ به دوه ركعته كوي، نو كه چيري ته مسافر وې نو دغرمي، مازديگر او ماسخوتن لمونځ دوه ركعته وكړه، او

(c) ketabton.com: The Digital Library

دماښـام او سـهار لمونـځ پـه خـپل حالـت پاتـي کـيږي يعني په هغې کي قصر نشته.

دلمانځـه لـنډول دمسـلمانانو لـپاره دالله ﷻ له طرف نه يوه اسانتيا او رخصت دی، او الله ﷻ داسانه حکمونو (رخصـتونو) پـه ځـای کـول هماغسي خوښوي لکـه څـنګه چي دګران حکمونـو (عزيمـتونو) پـه ځـای کول خوښوي.

دسـفر پـه حکـم کـي: دموټر*، الوتکـي، کښـتۍ*، ريـل ګـاډی، ځـارويو*، او يـا پښـو سره سفر کـول برابر دي، دې تـولـو تـه سفر ويلـي کـيږي، او لمونـځ پکښـي کـي لـنډ کـيږي، تر څو چي سفر دګناه په مقصد نه وي (چي په هغه کي دلمانځه لنډول روا ندي).

دوهم: ددوو لمونځونو يوځای کول:

مسـافر تـه روا دي چـي دوه لـمونځونـه يـو ځـای پـه يـوه وخت کي وکړي، نو دغرمي او مازديګر لمونځونه بـه يوځـای کـوي، او همـدا رنګـه دماښـام او ماسخوتن

(c) ketabton.com: The Digital Library

لمونځونه به یوځای کوي، او ددواړو لمونځونو وخت به یو کوي، خو دواړه لمونځونه به یوله بل څخه بیل* اداء کیږي، لومړی به د غرمي لمونځ کوي بیا به وریسي سمدستي* دمازدیګر لمونځ کوي، یا اول دماښام لمونځ او وریسي به سمدستي دماسخوتن لمونځ کوي.

او ددوو لمونځونو یوځای والی یوازي* او یوازي دغرمي او مازدیګر، او دماښام او ماسخوتن په مینځ کي وي، مثلاً دسهار او غرمي، یا دمازدیګر او ماښام لمونځونه یوځای کیدلای نشي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

(دلمانځه نه وروسته) مسنونه اذکار (او دعاګاني)

دلمونځ کونکي لپاره سنت دي چې دلمانځه نه وروسته دري ځلي «أستغفر الله» ووايي، او بيا به دا (دعا) وايي: «اللّهُمَّ أنتَ السَّلامُ، ومنْكَ السّلامُ، تَبَارَكْتَ يا ذَاالجَلالِ وَالإِكْرَام، لا إِلَهَ إِلا اللهُ وَحْدَهُ لا شَرِيكَ لَهُ، لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الْحَمْدُ وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ، اللّهُمَّ لاَ مَانِعَ لِمَا أَعْطَيْتَ، وَلاَ مُعْطِيَ لِمَا مَنَعْتَ، وَلاَ يَنْفَعُ ذَا الْجَدِّ مِنْكَ الْجَدُّ»(١)، او دري ديرش ځلي به «سُبْحَانَ اللهِ»، «الْحَمْدُ للهِ»، «اللهُ أَكْبَر» وايي، او سل ځلو پوره کولو لپاره به «لا إِلَهَ إِلا اللهُ وَحْدَهُ لا شَرِيكَ لَهُ، لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الْحَمْدُ،

---

(١) ترجمه: د ثنا، ستاينې او لويي څښتن دي، دا وينا ډيره حق ده چه بنده يي کوي (او مونږ ټول ستا بندګان يو) چه اي زما الله څوك منع کوونکي نشته د هغه څه چه ته يي ورکوې، او نه ورکوونکي شته د هغه څه چه ته يي نه ورکوي، او ستا په وړاندي مالدار ته د هغه مال ګټه نه رسوي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ»[۱] وايي.

او (بيا به) آيت الکرسي، «قل هو الله أحد..»، «قل أعوذ برب الفلق..»، او «قل أعوذ برب الناس..» وايي.

او ددغه دريو سورتونو دري ځل ويل دسهار او ماښام دلمانځه څخه وروسته مستحب دي، لکه څرنګه چي دماښام دلمانځه وروسته مستحب دادی چي دمخکيني اذکارو وروسته دا دعا هم لس ځل وايي: «لا إِلَهَ إلا اللهُ وَحْدَهُ لا شَرِيكَ لَهُ، لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الْحَمْدُ، يُحْيِي وَيُمِيتُ، وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ»[۲].

او دا اذکار ويل ټول سنت دي او فرض ندي.

---

(۱) ترجمه: بيله الله نه بل د عبادت وړ معبود نشته، هغه يو دی، شريك نلري، هغه لره (دکائناتو) ټولواکي او پوره غوره ستاينه ده، او هغه پر هر څه قادر دی.

(۲) ترجمه: بيله الله نه بل د عبادت وړ معبود نشته، هغه يو دی، شريك نلري، هغه لره (دکائناتو) ټولواکي او پوره غوره ستاينه ده، ، ژوندون ورکوي، او مرګ راولي، او هغه پر هر څه قادر دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دفرضو سره سنت لمونځونه (سنت راتبه)

دهر مسلمان نارينه او ښځي* لپاره سنت دي -كه چيري هغه مسافر نه وي- دفرضو څخه پرته ددوولس ركعته لمونځ اهتمام وکړي، او هغه دادي:

څلور ركعته دغرمي دلمانځه څخه مخكي، او دوه ركعته وروسته، او دوه ركعته دماښام دلمانځه څخه وروسته، او دوه ركعته دماسخوتن دلمانځه څخه وروسته، او دوه ركعته دسهار دلمانځه څخه مخكي.

له أُمّ المومنين أُمّ حبيبه رَمْلَه بنت أبي سفيان ﷺ نه روايت دى وايي: دپيغمبر ﷺ نه مي واوريدل چي فرمايي: «مَا مِنْ عَبْدٍ مُسْلِمٍ يُصَلِّي لله فِي كُلِّ يَوْمٍ ثِنْتَيْ عَشْرَةَ رَكْعَةً تَطَوُّعاً غَيْرَ الْفَرِيضَةِ إلاَّ بَنَى اللهُ لَهُ بَيْتاً فِي الْجَنَّةِ، أَوْ إلاَّ بُنِيَ لَهُ بَيْتٌ فِي الْجَنَّةِ».

ترجمه: هيڅ يو مسلمان بنده به نه وي چي په ورځ كي دفرضو څخه پرته دوولس ركعته بيله فرضو څخه

(c) ketabton.com: The Digital Library

نفل لمونځ وکړي، مګر دا چي الله ﷻ به هغه لره په جنت کي يو کور جوړ کړي، او يا به هغه لره په جنت کي يو کور جوړ شي. (دا حديث مسلم روايت کړی دی).

اما په سفر کي به پيغمبر ﷺ دغرمي، مابنام، او ماسخوتن سنت نکول، خو دسهار سنت، او وتر به يي نه پريښودل، او دپيغمبر ﷺ (طريقه) زموږ لپاره داقتداء او پيروۍ غوره نمونه ده، الله ﷻ فرمايي: ﴿لَقَدْ كَانَ لَكُمْ فِي رَسُولِ اللَّهِ أُسْوَةٌ حَسَنَةٌ﴾ [الأحزاب: ٢١]

ترجمه: بيشکه چي دپيغمبر ﷺ (په طريقه او سنتو کي) ستاسو لپاره غوره اقتداء او پيروي ده.

او پيغمبر ﷺ فرمايي: «صَلُّوا كَمَا رَأَيْتُمُونِي أُصَلِّي».

ترجمه: په کوم ډول چي ما ګوری لمونځ کوم، په هماغه ډول لمونځ وکړی.

والله وَلِيّ التوفيق، وصلى الله على محمد وآله وصحبه وسلم،،،

(c) ketabton.com: The Digital Library

دلهجي داختلاف په صورت کي يوه معنى لرونکي کلمات
چي په کتاب کي راغلي دي

کلمه	معنى
اړخونه	طرفونه، جهتونه
ارزښت	اهميت
اندامونه	اعضاء
اهميت	ارزښت
بالغ	مړانه وهلى، بلوغ سن ته رسيدلى
بجلکه	ښنګرى، دپښي ګيتې
بدن	جسم، وجود
برکي لرل	شامليدل
بيل	جلا، جدا
پښي	سپي
پلورل	خرڅول
پوښتنه	تپوس، سوال
پيرودل	رانيول، اخيستل
تدبير	تنظيم، پالنه
تدبير	اداره، پالنه، کنترول

(c) ketabton.com: The Digital Library

معنی	کلمه
وړې بولۍ، میتیازې، بولي	تشي بولي
قدرت لرل	توانیدل
فرق	توپیر
ویرول، ګواښ ورکول	تهدید
په جَمه لمونځ	جماعت لمونځ
غُسل اوبښتل	جنابت
واري	ځلي
زنګون، تکی، توتکی	ځنګون
معلومه	څرګنده
ښکاره، ظاهره	څرګنده
کیفیت	څرنګوالی
لیچه، مټ	څنګل
خلق	خلګ
هغه کسان چې له تیر شوو کسانو نه نمایندګي کوي	خلیفګان
تیت، خپاره	خواره
ناپاکي، چټلي	خِیره

(c) ketabton.com: The Digital Library

کلمه	معنی
دَرَول	نیغ نیول، ولاړول
دوږخ	جهنم، دوزخ
دوهم	دویم
ډکي بولي	غُل، غتې بولي، دانسان ګندګي او فاضله مواد
رابولي	دعوت کوي، غواړي
راز ونیاز	دزړه خبري، دسر خبري، دزړه خواله
رول	تاثیر
ژغورل	نجات ورکول، ساتل
ساري	مثل، مانند، همتا، شبیه
سپیدې	دسهار رڼایي، دسبا کیدلو علامه
سمدستي	ژر، زر، فوراً
سهار	سَحَر، سهَر
شان	مثل
شان او شوکت	عزت او جلال
شاهدي	ګواهي
شفق	دمابنام په وخت کي داسمان (اُفُق) سرخي

(c) ketabton.com: The Digital Library

کلمه	معنی
نبی	راسته
عناد	دښمني
غوره	بهتر، ښه
غونډول	ټولول، جمع کول
کښیناستل	کیناستل
لاسنیونه	یو بل سره کومك کول
لامبل	غسل کول
لغړیدل	لغښتل، ډډه په ډډه اوړیدل، رغښتل
له مینځه وړي	باطله وي، ورکوي
لینګی	ساق، دبجلکي او ځنګون تر مینځ حصه
مازدیګر	نمازدیګر
مټ	داوړې نه تر څنګل پوري حصه
محکم	ټینګك، کلك
مریان	غلامان
معبود	خدای، هغه څوك یا څیز چي خلګك یي عبادت کوي
مقیم	هغه څوك چي مسافر نه وي، په خپل وطن کي

(c) ketabton.com: The Digital Library

کلمه	معنی
ملا	شا
مُهر	ټاپه
موټر	ګاډی
موندل	پیدا کول
مینځي	پریولي، پریمینځي
وردانګل	ورڅغستل، منډه وهل
وُرغوی	دلاس تلی
ورون	پتون، ښانګه
وسعه	قدرت، توان
وګنړل	وبلل
وینښتان	وریښتان
یو برابر	یو چند

(c) ketabton.com: The Digital Library

دموضوعاتو فهرست

سریزه ۳
لومړنی خبري ۵
لومړی رکن: ددې کلمې ویل (لا إله إلا الله محمد رسول الله): ۶
دوهم او دریم رکن: لمونځ کول، او زکات ورکول:............ ۱۴
څلورم رکن: د رمضان دمیاشتي روژه:........................ ۱۶
پنځم رکن: حج کول دهغه چا لپاره چي د تلو راتلو
طاقت* او قدرت یي ولري: ۱۷
دلمانځه اهمیت* ۱۸
طهارت یا دلمانځه لپاره پاکوالی ۲۶
تیمم وهل.. ۲۸
فرض لمونځونه ۳۰
دلمانځه اداء کولو طریقه... ۳۲
د جماعت* لمونځ.. ۴۳
دجُمعې لمونځ... ۴۵
دمسافر لمونځ... ۴۹
لومړی: دلمانځه لنډول (قصر کول):............................ ۴۹
دوهم: د دوو لمونځونو یوځای کول: ۵۰

(c) ketabton.com: The Digital Library

(دلمانځه نه وروسته) مسنونه اذکار (او دعاګاني)............ ۵۲
دفرضو سره سنت لمونځونه (سنت راتبه)...................... ۵۵
دمؤلف لنډه پیژندنه.. ۵۷
دلهجې داختلاف په صورت کې یوه معنی لرونکې
کلمات.. ۵۸
چې په کتاب کې راغلي دي..................................... ۵۸
دموضوعاتو فهرست... ۶۳

(c) ketabton.com: The Digital Library

تعليم الصلاة

تأليف

د. عبد الله بن أحمد الزيد

ترجمة

عبد النافع زلال

باللغة «البشتو»

(c) ketabton.com: The Digital Library

إدارة أوقاف
صالح عبدالعزيز الراجحي

تعليم الصلاة

تأليف
د. عبدالله بن أحمد الزيد
ترجمة
عبدالنافع زلال

باللغة «البشتو»

مطبعة دار طيبة - الرياض - ت: ٤٢٨٣٨٤٠

GIFT NOT FOR SALE

Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library